

ΔΥΟ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Α΄

Δημοσιεύω κατωτέρω δύο γράμματα τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀθανασίου τοῦ Α΄. Περὶ αὐτοῦ ἀρκετὰ ἔγραψα ἐσχάτως ἐν τῷ περ. «Ὁρθοδοξία»¹.

Ἡ πρώτη πατριαρχία τοῦ Ἀθανασίου διήρκεσεν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. «Τέταρσιν ἐνιαυτοῖς», γράφει ὁ Γ. Παχυμέρης, «τὴν ἐκκλησίαν κατέχων, αὐτὴν σχεδὸν ἡμέραν εἶδε τῆς ἐκβολῆς, ἣν δὴ καὶ ἀναβάσεως ἔγνωκεν ἥτις καὶ ἐλαφροβλιῶνος (Ὀκτωβρίου) ἐκκαδεκάτη ἦν»². Τὴν 14 Ὀκτωβρίου τοῦ 1289 ἐχειροτονήθη, τὴν 16 Ὀκτωβρίου τοῦ 1293 ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῆ. Ἡ δευτέρα πατριαρχία τοῦ εἰρημένου πατριάρχου ἤρχισε τὸν Ἰούνιον τοῦ 1303 καὶ ἐτεματίσθη τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1309. Περὶ τοῦ πατριάρχου τούτου ἔγραψα καὶ εἰς τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν ἔργον μου «Ἱστορία τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου» (τόμος Α΄)³.

Ἡ πρώτη ἐπιστολὴ («γράμμα») ἀπευθύνεται πρὸς τὴν δέσποιναν κυρὰ Μαρίαν. Πρόκειται περὶ τῆς συζύγου Μιχαὴλ τοῦ Θ΄, υἱοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Β΄. Ὁ Μιχαὴλ συνεβασίλευσε μετὰ τοῦ πατρός του ἀπὸ τοῦ 1295 – 1320. Λαμβανομένου ὑπ’ ὄψιν ὅτι ἡ πρώτη πατριαρχία τοῦ Ἀθανασίου, ὡς ἥδη ἐλέχθη, εἶχε λήξει κατὰ τὸ 1293, ἔπεται ὅτι τὸ γράμμα πρὸς τὴν Μαρίαν ἐστάλη κατὰ τὴν δευτέραν πατριαρχίαν τοῦ εἰρημένου πατριάρχου. Ἡ Μαρία ἦτο θυγάτηρ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀρμενίας Λέοντος τοῦ Β΄ (1270 – 1289), ὠνομάζετο Ξένη (Ρίτα) καὶ συζευχθεῖσα μετὰ τοῦ Μιχαὴλ μετωνομάσθη Μαρία. Ὅταν ὁ πατριάρχης γράφῃ «πῶς ἐκ μακροῦς σὲ ἀνε-

¹ Βλ. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἀθανασίου Α΄ ἐπιστολιμαία διδασκαλία πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον τὸν Β΄, Ὁρθοδοξία 1952 σ. 1 - 8 καὶ 23 - 29 καὶ εἰς ἴδιον ἀνάτυπον. Βλ. καὶ τὰ ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ τοῦ 1953, σ. 195 - 198, «εὐλύτως καὶ διάψευστος παρὰ Βυζαντινοῖς».

² Βιβλ. β΄ κεφ. 15. Migne, 142, στ. 473, ὅπου αἱ σημειώσεις ἐκ τοῦ Βανδουρίου.

³ Σελ. 151 κ.ἐξ. 369, 380, 392. Ἐκεῖ ἐξετάζω καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἀλληλογραφίας ταύτης.

καλέσατο γῆς», ἐννοεῖ ἀκριβῶς τὴν ἐκ τῆς Ἀρμενίας ἔλευσιν τῆς Μαρίας. Διὰ τῆς φράσεως «καὶ συμβασιλεύειν ἐκέλευσε» (ὁ θεὸς) ὑπαινίσσεται τὴν συμβασιλείαν Ἀνδρονίκου καὶ Μιχαὴλ καὶ τῆς συζύγου τοῦ τελευταίου καθὼς ἔγινε λόγος ἀνωτέρω.

Μικρὸν λόγον κάμνει ἡ ἐπιστολὴ περὶ τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας καὶ περὶ εἰρηνικῆς ἐνώσεως. Ἐπειδὴ ἡ Μαρία προῆλθεν ἐξ Ἀρμενίας, καὶ μάλιστα ἐξ ἡγεμονικῆς οἰκογενείας, τῆς ὁποίας ὁ πατὴρ Λέων Β', ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Γ' τοῦ Ἀγγέλου, διεξήγαγε διὰ τοῦ Καθολικοῦ καὶ διὰ συνόδου (ἐν Ταρσῶ 1196) διαπραγματεύσεις πρὸς ἔνωσιν τῆς Ἀρμενικῆς ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου, πάντως πρόκειται εἰς τὸ γράμμα τοῦτο περὶ προσπαθειῶν πρὸς ἔνωσιν τῶν δύο ἐκκλησιῶν. Ἄλλως τε ἀπόπειραι πρὸς ἔνωσιν τῆς Ἀρμενικῆς ἐκκλησίας μετὰ τοῦ οἴκου. πατριαρχείου ἔλαβον χώραν καὶ καθ' ὃν χρόνον οἱ Αὐτοκράτορες Κωνσταντινουπόλεως — Νικαίας διέμενον (1239) ἐν Νικαίᾳ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Γερμανοῦ τοῦ Β' ¹.

Ἡ περαιτέρω περικοπὴ τοῦ πρώτου γράμματος ὑπαινίσσεται καὶ ἐσωτερικὰς ἔριδας τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, περὶ τῶν ὁποίων ὁ πατριάρχης Ἀθανάσιος ὁμιλεῖ διὰ μακρῶν εἰς ἄλλα γράμματά του σταλέντα πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον Β'. Ἀναμφιβόλως ὁ Ἀθανάσιος εἶχεν ὑπ' ὄψιν καὶ τοὺς Ἀρσενιάτας (σχίσμα Ἀρσενίου) ², οἱ ὅποιοι ὑφίσταντο ἤδη καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας πατριαρχείας τοῦ πατριάρχου τούτου.

Τὸ δεύτερον γράμμα ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον τὸν Β'· ἐπειδὴ δὲ ἀναφέρει τοὺς «Μεγαβάρους» ἢ «Μογαβάρους» ³, τουτέστι τὴν Καταλανικὴν Ἐταιρείαν, αὕτη δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Βυζαντινὸν κράτος κατόπιν συμφωνίας ἐπιτευχθείσης μεταξὺ Ἀνδρονίκου τοῦ Β' καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Καταλανῶν Rogero de Flor καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας Φρειδερίκου Β' περὶ τὰ μέσα τοῦ 1202, βεβαιούμεθα ὅτι καὶ τὸ γράμμα αὐτὸ ἐγράφη κατὰ τὴν δευτέραν πατριαρχίαν τοῦ Ἀθανασίου.

Τὸ γράμμα ἀναφέρει περὶ πανωλεθρίας ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἐν Μακεδονίᾳ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Καταλανοὶ ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ ἀνικάνου Ἀνδρονίκου —παρὰ τὰς συστάσεις τοῦ συμβασιλέως υἱοῦ τοῦ Μιχαὴλ Θ'— πρὸς ἐκδίωξιν

¹ Rod. Guiland, La politique religieuse de l'Empire byzantin, fascicule II, σ. 62.

² Β. Στεφανίδου, Ἐκκλ. Ἱστορία, σ. 399, 400.

³ Μεγάβαροι καὶ Μεγαβαρεῖς ὡς νομάδες τῆς Αἰθιοπίας ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ Στράβωνος (ΙΖ', 812), ὅστις γράφει «καὶ οὗ πολλοὶ οὐδὲ μάχιμοι». Αὐτοὶ ὀνομάζοντο ἀραβιστὶ ἄλ - μουγκαβίρ. Ὅταν οἱ Ἀραβες ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐδόθη εἰς τοὺς Καταλανούς, ὡς κατοικοῦντας τὰ δυτικώτερα μέρη. Νομίζω ὅτι ἡ λέξις ἄλ - μουγκαβίρ (ἄλ ἀραβ. ἄρθρον) προέρχεται κυρίως ἀπὸ τὴν λέξιν ἄλ - μαγρίπ, οἱ καὶ μαγρίπ=οἱ δυτικοί. Τὸ μαγρίπ ἀπὸ τὴν λέξιν Γάρπ=δύσις.

τῶν Ὀθωμανῶν, οἱ ὅποιοι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΔ' αἰῶνος ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν Βιθυνίαν καὶ τὰ πέριξ αὐτῆς. Οἱ σύμμαχοι αὐτοὶ μετεβλήθησαν εἰς πολεμίους καὶ καταστρεπτικοὺς διώκτας· κατέσφαξαν τοὺς κατοίκους τῆς ἐν Θράκῃ Καλλιπόλεως, ἐδήρουν δὲ κατὰ τὰ ἔτη 1307, 1308 καταλαβόντες τὴν Κασσάνδρειαν, τὰς ἐπαρχίας τῆς Μακεδονίας. Τὰ αὐτὰ διέπραξαν καὶ εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Τὰ μέρη τῆς καταστροφῆς—πανωλεθρίας—ὁ Ἀθανάσιος φανερῶναι μὲ τὰς λέξεις *Μακεδονία* καὶ *Ἀνατολή*. Ὄταν δὲ λέγῃ νὰ τηρηθῆ ἡ Πόλις (Κωνσταντινούπολις) ἐν ἀσφαλείᾳ, ὑπονοεῖ τὴν γνωστὴν ἐπιδρομὴν τῶν Καταλανῶν, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ προάστια τῆς Πόλεως.

Τὸ χειρόγραφον ἀπὸ τὸ ὅποιον ἀντέγραψα τὰ κατωτέρω δημοσιεύμενα γράμματα εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐθνικὴν βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων καὶ εἶναι ὁ χαρτῶφος κῶδιξ 516 supplément grec (fonds). Αἱ ἐπιστολαὶ καταχωρίζονται εἰς τὰ φύλλα 146 καὶ 147. Τὸ χειρόγραφον αὐτὸ ἀνῆκε ποτε εἰς τὸν φιλόμουσον ἀρχιεπίσκοπον Ρήμης Κάρολον Tellerius. Περιέχει ὄχι ὀλίγα γράμματα καὶ ἄλλα πονήματα μικρὰ (διδασκαλίας) τοῦ πατριάρχου Ἀθανασίου. Περὶ αὐτοῦ δ' ἀναφέρει ἀκριτὰς πληροφορίας ὁ Ans. Bandurius εἰς τὸν Β' τόμον τοῦ *Imperium orientale*, τὰ ὅποια κατεχωρίσθησαν καὶ εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ 142 τόμου τῆς Ἑλληνικῆς Πατρολογίας τοῦ Migne, στ. 473 κ.ἑξ.

† Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

COD. PARISINUS, SUPPLEMENT GREC 516

1

146 r

Γράμμα πρὸς τὴν δέσποιναν τὴν κυρὰ Μαρίαν

Ἦνίκα τινὰ συμβῆ γνώρισαι ἡμῖν τὰ αὐτόθι καταλαμβάνειν, ὅσης πληρούμεθα τῆς χαρᾶς, ἔχειν καιρὸν λογιζόμενοι, διὰ γράμματος ὁμιλῆσαι τῇ βασιλείᾳ σου, πιστώσεται σε Χριστὸς ὁ βασιλεὺς καὶ θεὸς σου, νεφροὺς 5 καὶ καρδίας ἐτάζειν εἰδώς. Τὸ δ' αἴτιον τῆς χαρᾶς ἡμῶν, ταῦτα τὰ κατὰ σὲ θεοῦ οἰκονομίας μυστήρια. πῶς ἐκ μακροῦς σε ἀνεκαλέσατο γῆς, πῶς καὶ συμβασιλεύειν ἐκέλευσε τῷ κρατίστῳ καὶ ἀγίῳ μου αὐτοκράτορι· πῶς τὰς τῆς εὐσεβείας ἀρχάς, ἀκραδάντους καὶ ἀνοθεύτους τῇ εὐθυιάτῃ καὶ ἀγαθῇ σου ψυχῇ καὶ καρδίᾳ κεκράτηκε· πῶς πάλιν εὐρίσκεσθαι σε ἐν τῷ καιρῷ 10 τούτῳ εἰς ἀναγκαίων πραγμάτων κυβέρνησιν αὐτόθι ἐξέπεμψεν· ὅτι δὲ καὶ τῇ τῆς ἐκκλησίας εἰρηρικῇ ἐνώσει πολλὴν μετέρχεσθαι σε μανθάνω τὴν μεταχειρίσιν, πόσος σοι μισθὸς ἀποκείσεται παρὰ τοῦ τὰ διεστώτα ἐνώσαντος ἐν εἰρήνῃ μεγάλου Θεοῦ, καὶ διαλύσαντος τὸν φραγμὸν, οὐ δι' ἀγγέλου, ἀλλὰ διὰ τῆς αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀγνώμονας ἐπιδημίας ἀγίας μετὰ σαρ- 15 κός. Ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ σκοπεῖτω ἡ βασιλεία σου, τίνα εὐφραίνεις· σπουδάξεις δὲ μετὰ τίνος καὶ τίνοι προσάγεις, τοὺς τὴν εἰρήνην τῆς ἐκκλησίας τῇ συνετῇ σου μεταχειρίσει, ποιούσα ἀσπάζεσθαι. Πλὴν ἀλλὰ δέομαι, τοὺς ἀναξίους κρίνοντας ἑαυτοὺς τοῦ τῆς εἰρήνης καλοῦ, μὴ κυβερνήσει δῆθεν 146 v ἐλπίδος, δωρεᾶς ἢ παρηγοίας μετὰδιδε, εἰς στηριγμὸν οἱ ἄφρονες τῆς 20 αὐτῶν ψυχοφθόρον ἐνοστάσεως δέχονται τὰ τοιαῦτα, οὐκ εἰς διόρθωσιν, καὶ μᾶλλον οἱ ὑπ' ἐκείνων πλανώμενοι, οὐ γὰρ ἀγνοία ἵνα καὶ ἐλεῶνται, ἀλλ' ἐμπαθείᾳ ἀποδιΰστανται. Εἰ δὲ διὰ τε τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ δὲ μᾶλλον ἀποκοπτόμενοι, πότε καὶ ἔσονται τοῖς κρατοῦσι πιστοί, κἄν σχηματίζονται τοῦτο ἐν δολιότητι; εἰ δὲ τὸν ἔλεον καλῶν πανταχοῦ ὁ ἀντιλέγων ἐνίσταται, 25 ἔχεις πολλὰς χήρας καὶ ὀρφανούς καὶ ἀδικουμένους παρὰ τινων, ἐκεῖ δὴ τὸν ἔλεον εὖ ποίησον τὸν κοινωνικόν, καὶ μὴ ἀντιλαβοῦ τὸν σχιζόμενον. Μάχας καὶ ταραχὰς τοῦ κόσμου κατακρατεῖν ἐπιθυμεῖ ὁ σχιζόμενος ἅπαξ τὸν τῆς εἰρήνης Θεὸν ἀπώσάμενος ἐκ καρδίας φιλονεικία κακῇ. Δένδρον ζωῆς ἡ ἐκκλησία Χριστοῦ. Ὡς οὖν ἐκ δένδρου καλοῦ κλάδον ἀποκοπέντα μαραι- 30 νόμενον κατ' ὄλιγον ἡ ξηρότης κατέλαβε καὶ ἔστι πρὸς ἀνάλωμα, οὕτω

κάνταῦθα. Ἡ δὲ βεβαίωσις αὐτῆ· πολλοὶ μετὰ τὴν ἔνσαρκον τοῦ Χριστοῦ
 καὶ Θεοῦ μου οἰκονομίαν τοῦ ζωηφόρου δένδρου τῆς ἐκκλησίας, φημί, ἀπέ-
 κοψαν ἑαυτούς, ἢ δι' αἴρεσιν ἢ διὰ σχίσμα. Καὶ τὸ μὲν τῆς ζωῆς δένδρον,
 ἢ ἐκκλησία, ποτιζομένη ὑπὸ Χριστοῦ τοῦ Σωτήρος μου καὶ φωτιζομένη
 35 ἀνθεῖ· οἱ ταύτης δὲ ἀποσιάντες ἀπώλοντο, ὡς ἐκόντες ἀπὸ Θεοῦ μακρύναν-
 τες ἑαυτούς. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον· ὁ δὲ τῶν οἰκτιρομῶν κύριος Ἰλεων
 βλέψοι τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ, ἣν ἡμῖν ἐνεχείρισε. καὶ δυναμῶσοι ἡμῖν, καὶ
 147 r συμβασιλεύσοι καὶ συνειτίσοι ὡς φίλον ἀπὸ τὸν χριστιάνημον διεξάγειν
 λαόν, οὕτως γὰρ πάντων ἢ ἐκκλησία αὐτοῦ, καὶ ἑμᾶς ἐν γήρᾳ βαθεῖ σὺν
 40 τοῖς θεοφοροῦσιν κλάδοις ἑμῶν συντηρήσοι ἐν πᾶσι καλοῖς καὶ ὧδε συμβα-
 σιλεύσοι ἡμῖν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἡμῖν ἐκείνῳ συμβασιλεύσοι καταξιώσοι,
 Ἀμήν.

2

147 r **Γράμμα πρὸς τὸν Αυτοκράτορα. Ἀναφέρον τὰ συμβαίνοντα
 ἐν τῇ Ἀνατολῇ παρὰ τῶν αἰμοβόρων Μογαβάρων.**

Διατί δὲ καὶ τὰ συμβάντα ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ συμβαίνοντα μέχρι τοῦ
 147 v νῦν καὶ τῇ Μακεδονίᾳ, φημί, πρὸς δὲ καὶ ἔνθα ὁ βασιλεὺς κυρὸς μιχαήλ
 5 καὶ πῶς διοικεῖται ὃν Χριστὸς ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύσατό σοι λαὸν παρ' ἐκάστου·
 καὶ πῶς τοῦτον ἐν βρώσει ἄρτου, οἱ τὸν κύριον μὴ ἐπικαλούμενοι κατε-
 σθίουσιν, ἵνα ἑάσω τὴν ἐκ τῶν αἰμοβόρων ἢ μεγαβάρων πανωλεθρίαν·
 εἰ γὰρ καὶ κτηνῶν αὐτῶν δίκαιος οἰκτεῖρει ψυχάς, οὐαί μοι τοῖς κατ' εἰκόνα
 Θεοῦ τί συνέπεσε. Διατί δὲ ταῦτα μὴ οἶδεν ἢ βασιλεία σου εἰς ἀκρίβειαν,
 10 ἀλλὰ τοὺς ταῦτα μηνύοντας ἀποθεῖται καὶ ἄγνωστα διαμένει τὰ ὄντως
 ἐλεινὰ καὶ δακρῶν μεστά ; ἢ εἰ καὶ εἰς ἀκοάς τι τούτων δοθῆ, ἢ ἀναβολὴ
 κατέλειπεν, ὡς ἔοικε τῶν ἐμῶν κακῶν ἢ εἶπω κάκεινων, τὰ σπλάγγνα
 κλειούσης Θεοῦ τὰ φιλάνθρωπα, δι' αὐτὰ τὰ τῆς βασιλείας σου. Καὶ εἶθε
 μὴ ἐζητήθη ὑστερον ἐξ ἡμῶν πόθεν δὲ καὶ βοήθειαν καὶ εὐχρησὶν ἐλπίζομεν,
 15 ἢ ἐκ ποίας ἐπιστροφῆς, ὅπου Θεὸν ὁμολογοῦντες εἰδέναί, τῆς ἔργου ἀρνού-
 μεθα. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῶν κακῶν ἡμῶν ὡς μηδὲν παραλείψαντες τῶν
 αὐτῶν ἀρετῶν καὶ ἡμῖν δυνατῶν, ἀνάστα λέγομεν, ἐλπίζομεν καὶ σῶσον
 ἡμᾶς. Ὡ τῆς ἀναισθησίας. Οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ὁ Ἰωβ εἶχε τοῦτο θαρροῦσαι, ὁ
 καὶ περὶ τῶν υἱῶν ἀποπέλλων καὶ καθαρίζων, μήπως ἐκεῖνοι κακὸν οὐ
 20 λέγω εἰ ἔπραξαν, ἀλλ' εἰ ἐγενόσαν. Διατί μὴ ἐνωτιζώμεθα μᾶλλον τὸ ἀρμό-
 ζον ἡμῖν ἐκ τῆς θείας Γραφῆς, καὶ κἂν τῷ δέει διεγειρώμεθα ; ἢ τίς ἐντε-
 νεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ, ἕως οὐ ἀσθενήσουσιν οἱ αὐτοῦ παρακούντες, ἢ τὸ ἐὰν
 148 r μὴ ἐπιστραφήτε τὴν ρομφαίαν αὐτοῦ σιλιβῶσει ; Εἰ οὖν δέχον με Σαμουήλ

κἂν ἀπό γε τοῦ νῦν ζῶσαι ὡσπερ ἀνὴρ τὴν ζώνην καὶ τὴν ρομφαίαν σου
 25 οἴψον τὸν ὄκνον καὶ τὴν μικροφυχίαν καὶ τὸ εἰς ἀναβολὰς τὰ πράγματα
 ἀναρτᾶν, καὶ τὸ ἀδεισῆσαι τινὰς ἢ χαρίζεσθαι. Ὁ γὰρ λέγων ὀλίγα, καὶ
 πρῶτων τῶν ὀφειλόντων πολλά, ἀξιέπαινος, ὁ λέγων δὲ μόνον ἀλλὰ μὴ
 πρῶτων, πάντως μικρὸς ἢ οὐδὲν τοῦ ἠχοῦντος χαλκοῦ διενήνοχε. Εἶπε καὶ
 30 αὐτὸς τοῖς λόγοις καὶ πλέον τοῖς ἔργοις, οἴψας ἐν τῷ Θεῷ καὶ τῇ Θεομη-
 τορι τὴν ἀδυναμίαν σου, ὅτι ἐν τῷ Θεῷ μου ὑπερβήσομαι τοίχον καὶ δὴ καὶ
 τὸ προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντὸς πράττειν τὰ φίλα αὐτῷ,
 καὶ τὸ ἐκ δεξιῶν μου ἐστί. ἐν οἷς οὐ δεῖ με ὑπ' αὐτοῦ ρωννύμενον μὴ
 σαλεύεσθαι, τότε γὰρ σου ἀναμφιβόλως συναντιλήφεται καὶ λαλήσει τὸ
 35 ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασίλευε, πλην ἔνεκεν καὶ ἀληθείας καὶ πραότη-
 τος καὶ δικαιοσύνης καὶ ἐλεημοσύνης καὶ κρίσεως καὶ τῶν ὅσα φίλον αὐτῷ,
 τότε γὰρ καὶ ἐν πάσῃ δικαιοσύνῃ ἐνισχύσει σε θανμαστικῶς ἐκ δεξιῶν σου
 παρῶν, αὐτὸς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὑπερασπίζων καὶ συντηρῶν σου τὴν
 βασιλείαν ὑγιῆ καὶ πολυχρόνιον.— Ἀναφέρω δὲ δεόμενος ἵνα μετὰ Θεὸν
 40 τηρῆται ἡ πόλις ἐν ἀσφαλείᾳ πολεμίου λογιζομένων ἡμῶν τοὺς μογαβά-
 ρους καὶ ὡς δύνამις φροντίσαι τούτων ἑλευθέρους δειχθῆναι χριστιανούς
 ἀγανακτοῦντος Θεοῦ, ὡς ἐν τοῖς ἄλλοις ἡμῶν κακοῖς, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν καὶ
 μὴ ἀναβολὰς ἀναμένειν ἀλλ' ἐν τάχει ὡς ἔφην βουλευθῆναι τὰ δέοντα.